

מדיני ביטחוני

פרשנות • ההפיכה המשטרית נמשכת למרות המלחמה, הרתעת הפצ"רית היא רק עוד מטרה בדרך

מול תקשורת משועממת, אפוזיציה חסרת מעוף וציבור מותש ומפוחד, הקואליציה עסוקה בהפחדת האויב הגדול מכולם: שומרי הסף

לעקוב

עמוס הראל

11 באוגוסט 2024

הפרקליטה הצבאית הראשית, האלופה יפעת תומר-ירושלמי, זומנה הבוקר (ראשון) לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת לקרקס התקופתי שמארגנת הקואליציה. הח"כים מן הימין יזמו את המפגש — בעיצומה של פגרת כנסת ממושכת, שבמהלכה נדחק הטיפול בסוגיית החטופים לעדיפות נמוכה ביותר — כדי להתכתב עם ה"בייס" שלהם. הנה הם מעמידים את הפצ"רית במקומה, אחרי שהעזה לשגר חוקרי מצ"ח במסיכות קורונה כדי לעצור חשודים בהתעללות מינית בעציר פלסטיני — שליחה: להתעמר בלוחמים אמיצים שהעמידו רוצח "נוחבה" אכזר במקומו.

הח"כים אינם מוטרדים מהחשדות החמורים, שאמינותם הולכת ומתבססת פעם אחר פעם בהחלטות בית הדין הצבאי על הארכת מעצר חיילי המילואים. איש מחברי הקואליציה גם אינו מודאג מהטענות המרובות על התנהלות אלימה ובהמית של חיילים, בתוך הרצועה ובמתקני המעצר. הם לא התערבו גם כשפרקליטות המדינה סירבה להגן על עמדת הממשלה בבג"ץ ודרשה לצמצם את מספר העצורים שהוחזקו בתנאים קשים בבסיס שדה תימן, שאכן ירד מ-800 בשיא ל-28 בלבד כעת. כל מה שמעסיק אותם הוא להצטייר כמגנים על החיילים מול ה"שמאל": הפרקליטות, העיתונות והקהילה הבינלאומית.

מפגינים מחוץ לבסיס בית ליד, היום. המטרה היא להרתיע את הפצ"רית ומצ"ח — לגרום להם לחשוב פעמיים

לפני שיפתחו שוב בחקירה נגד חיילים צילום: אבישן שאר ישוב

המטרה היא להרתיע את הפצ"רית ומצ"ח — לגרום להם לחשוב פעמיים לפני שיפתחו שוב בחקירה נגד חיילים. אותן שיטות הופעלו כלפי קודמה של תומר־ירושלמי, האלוף שרון אפק, בפרשת אלאור אזריה ב-2016. גם אז היתה טענה על השפלת החייל, משום שאזריה הובא להארכת מעצר בבית הדין הצבאי כשרגליו באזיקים. ככלל, ניתן לאתר דפוס חוזר, של שלוש טענות חליפיות, בכל מקרה של חשד להתנהגות פסולה של חיילים כלפי פלסטינים. הראשונה היא הכחשה גורפת. השנייה, לאחר שנמצאות ראיות, מזכירה את ההגנה על ראש הממשלה, בנימין נתניהו ("ואם קרה, אז מה קרה?"). השלישית מאשימה את המבקרים בהוצאת דיבת הארץ רעה ("אבל למה בחו"ל?"), טיעון שהופנה הפעם כנגד פרסום סרטון המנציח לכאורה, מרחוק ובטשטוש, את ההתעללות בעציר. הסרטון עורר תגובות חריפות בעולם).

הפצ"רית הגנה על ההחלטה לשלוח את החוקרים כשהם רעולי פנים והסבירה כי היו איומים על חייהם של אנשי מצ"ח, על רקע חקירות הנוגעות לנעשה ברצועה. ח"כים מהימין התלוננו על הדלפת הסרטון; חברי האופוזיציה ביקשו לתת לה גיבוי. תומר־ירושלמי ניסתה להסביר שהמהלכים שלה נועדו להגן על צה"ל ועל חייליו מפני הליכים משפטיים בינלאומיים. חברי הקואליציה לא השתכנעו.

אותה אווירה מתלהמת שררה גם בדיון של ועדת החוקה הבוקר. נציגת הקצה המטורלל ביותר של הקואליציה, ח"כ לימור סון הר־מלך (עוצמה יהודית), הגנה על ניסיון לינץ' שנעשה ביום שלשום במאחז גבעת רונן ליד שכם. ארבע נשים בדואיות מרהט, אזרחיות ישראליות, נכנסו בטעות למאחז. הן הוכו, מכוניתן הוצתה ולדבריהן — תושבי המאחז כיוונו נשק לראשה של פעוטה שהיתה עמן. סון הר־מלך הצדיקה את האלימות, בטענה שהמתנחלים חששו מ"אירוע של ריגול, איסוף מידע". לפני שבועיים היא הפגינה לצד אנשי הימין הקיצוני שפרצו לשדה תימן ותקפה את הפצ"רית.

הוויכוח שהתעורר סביב פרשת שדה תימן משתלב במהלך הכולל של ההפיכה המשטרית, שהטלת אימים על הפצ"רית היא רק מטרה שולית עבורה. זה כמה חודשים ברור שמאמצי ההפיכה לא חדלו, אלא החליפו צורה בשל המלחמה. הקואליציה אינה מסתערת כעת על חוקי יסוד, אבל ממשיכה בשינוי שיטתי שמטרתו הגדלת סמכויות השלטון וכרסום במאמץ לאזן או לפקח עליהן באמצעות האופוזיציה, התקשורת או האזרחים מן השורה. הבוקר נתניהו העביר בממשלה הצעה שתאפשר לו למנות בעצמו את נציב שירות המדינה. מאמץ הלפיתה נגד שלטון החוק, והרתעת שומרי הסף, התחדש במלוא המרץ.

ליועצת המשפטית לממשלה, גלי בהרב־מיארה, ישנה יותר עוצמה ביד מאשר לפצ"רית. ואולם, גם כלפיה מופעלת מתקפה, בהיקף גדול יותר. הממשלה מייצרת לעצמה מנגנונים שיעקפו את היועצת. אילו בג"ץ יתערב לטובתה, תמיד אפשר יהיה להאשים את השופטים ולהרוויח עוד נקודות קלות אצל תומכי ההפיכה.

בהרב־מיארה, בחודש שעבר. יש לה יותר עוצמה ביד מאשר לפצ"רית. ואולם, גם כלפיה מופעלת מתקפה, בהיקף גדול יותר צילום: אוליבייה פיטוסי

ההישג הגדול ביותר של ההפיכה טמון בהשתלטות העוינת שהשלים השר לביטחון לאומי, איתמר בן גביר, על המשטרה. המהלך הזה מוכיח את עצמו גם בשבועות האחרונים. כך, לא נפתחה מיד חקירה בשל הפריצה לשני בסיסי צה"ל, כפי שבמשך זמן רב לא ננקטו צעדים נגד פעילי תנועות ימין קיצוני שחיבלו בהכנסת משלוחים הומניטריים לרצועה. לתוך הוואקום הזה נכנס הממשל האמריקאי, שמכוון את הסנקציות שלו כלפי ארגוני ימין קיצוני בישראל.

גם שותפיו הפוליטיים של בן גביר אינם טומנים ידם בצלחת, ממהלכי חקיקה ועד ביזה מחושבת של קופת המדינה לצרכיהן של קבוצות אינטרס. כל זה קורה מתחת לאפה של תקשורת משועממת ברובה, מול אופוזיציה חסרת מעוף (למעט ח"כים בודדים) ולנגד עיניו של ציבור מותש ומפוחד, שהמלחמה הארוכה מפחיתה מהמוטיבציה שלו למחות ברחובות.

הצג עוד

מערכת | הנהלה | מדיניות פרטיות | תנאי שימוש | צרו קשר | רכשו
מינוי | ביטול מינוי דיגיטלי | שאלות ותשובות | פרסמו אצלנו

חדשות, ידיעות מהארץ והעולם - הידיעות והחדשות בעיתון הארץ. סקופים, מאמרים, פרשנויות ותחקירי עומק באתר
האיכותי בישראל

© כל הזכויות שמורות להוצאת עיתון הארץ בע"מ